

A TANTÁRGY ADATLAPJA

IRODALOM ÉS KÖRNYEZET ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN

Egyetemi tanév: 2025 – 2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		IRODALOM ÉS KÖRNYEZET ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN				A tantárgy kódja	LMM1106
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7. Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					42
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					48
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					46
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					140
3.8. A félév összóraszámja					196

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.9. Kreditszám	8
------------------------	----------

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> C.1.2. A világ- és összehasonlító irodalom változásainak és a központi témáinak meghatározása és leírása, a modern irodalomelmélet fogalmainak, nézőpontjainak és módszereinek leírása. C1.3. Az irodalomelmélet és a komparatiztika fogalmainak alkalmazása a kutatásban és az irodalmi/kulturális jelenségek viszonylatában. Az irodalmi diskurzus kapcsolata a kulturális diskurzussal általában, valamint a tudományossal C.1.4. A nézetek és elméleti irányzatok kritikai megközelítése az irodalom tanulmányozása során. C.1.5. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi vagy irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> CT.1. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi, irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált. CT. 3. Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ismeretek	A hallgató ismeri Jeff Malpas helyfilozófiáját, Theodor Schatzki időtérelméletét, valamint a környezettel teremtett kapcsolat változatait Daniel Defoe, William Wordsworth, Marcel Proust és Bodor Ádám műveiben.
Képességek	A hallgató az ökoszféra tágasságában képes felmérni a kultúratudományos és kontextuális irodalomtudományi paradigmák korlátait, valamint irodalmi és művészi gyakorlatok révén tanulni, illetve újratanulni a környezettel teremtett kapcsolatot.
Felelősség és önállóság	A hallgató a fenti ismeretek és készségek alkalmazása révén képes önállóan dolgozni,

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">Hely, társadalomtörténeti tér és irodalmi gyakorlat összefüggéseinek újragondolása a legújabb kutatások tükrébenTáj-narratívák történeti komparatív vizsgálata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Az előadás és szeminárium-sorozat hely, tér és táj össze-, illetve széttartását vizsgálja Robinson Szigetétől Verhovináig. A világban lét heideggeri filozófiájának kortárs értelmezéseiből (Jeff Malpas, Theodore Schatzki, Hans Ulrich Gumbrecht) kiindulva a táj kulturális konstrukcióját, Defoe, Wordsworth, Proust és Bodor Ádám olvasása közben veti össze a <i>tájba lépés</i> helyeivel és tereivel, hogy feltárja, miként egészítik ki a látképet mint (szimbolikus) reprezentációt a hely – narratív/lírai expedícióira (is) tett – hatásai.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A “világban-lét” mint hely-világ		
2.A ,táj(kép)’ kettős fogalma és a spektatoriális attitűd		
3.Narratíva és belehelyeződés		
4.Időterek fenomenológiája		

5. Robinson szigete és az (ön)művelés		
6. A modern nyugati kultúra szerszámosládája		
7. Irodalom és barangolás Wordsworthnél		
8. A hely állhatatlansága		
9. Idő és hely Proust írásgyakorlatában		
10. A szubjektum cselekvőképessége és a hely komplex struktúrája		
11. Ahol rajtunk kívül is van hely (Bodor körzet-regényei)		
12. Telep és terep (Sinistra körzet)		
13. Változatok vadkeleti tágasságra (Verhovina madarai)		
14. Hely, társadalomtörténeti tér, irodalmi gyakorlat		
<p>Kötelező könyvészet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeff Malpas: Place and the Problem of Landscape. In Jeff Malpas (ed.): <i>Place and Landscape. Concepts, Contexts, Studies</i>. Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge, Massachusetts, 2011. 3–26. - Theodore R. Schatzki: Landscapes as Temporalspatial Phenomena. In Jeff Malpas (ed.): <i>Place and Landscape. Concepts, Contexts, Studies</i>. Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge, Massachusetts, 2011. 65–90. - Hans Ulrich Gumbrecht: <i>A jelenlét előállítása. Amit a jelentés nem közvetít</i>. Ráció – Historia Litteraria, 2010. (Hans Ulrich Gumbrecht: <i>Production of Presence. What Meaning Cannot Convey</i>. Stanford, Stanford University Press, 2003.) - Geert Vandermeersche – Ronald Soetaert: Landscape, Culture, and Education in Defoe's Robinson Crusoe. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 3. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss3/ - Douglas Berman: Reading Wordsworth with Hegel and Deleuze. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 5. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss5/9/ - Bart Verschaffel: The World of the Landscape. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 3. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss3/2/ - Berszán István: Hegység, amely emberi nevet visel. A Bodor Ádám-történetek mozgásterei. <i>Helikon Világirodalmi Figyelő: Térpoétika</i>, 2010/1–2. 20–38. - Berszán István: Változatok vadkeleti tágasságra. Bodor Ádám harmadik körzet-regényéről. <i>Új Forrás</i> 2015/5. 		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.szeminárium: Bevonódás a tájba 1 Rolf de Heer: <i>The Tracker</i> (2002)	filmrészletek megbeszélése	
2.szeminárium: Bevonódás a tájba 2 Ron Fricke: <i>BARAKA</i> (1992) Oravecz Imre: <i>Halászóember (Baji-pást, Csabai neneék árnyékszéke, Dédnagyapám végez)</i>	versek szoros olvasása	

3-4.szeminárium:A táj mint időtér jelenség egy kommunista ifjúsági regényben Nagy István: <i>Ácsék tábort vernek</i>	közös esettanulmány	
5-6. szeminárium: Defoe írásgyakorlata: Robinson Crusoe (részletek)	Hallgató által tartott vitaindító, az előadás anyagának alkalmazása kiválasztott szövegek olvasatában	
7-8. szeminárium: Wordsworth írásgyakorlata (versek)	Idem	
9-10. szeminárium: Proust írásgyakorlata (<i>Az eltűnt idő nyomában</i> – részletek)	Idem	
11-12. szeminárium: Bodor Ádám írásgyakorlata (novellák, regényrészletek)	Idem	
13. Kreatív írás- és olvasásgyakorlatok Lakatos Róbert: <i>Terepkönyvlapok</i> (2016)	Terepkönyv-kísérletek	
14. szeminárium: összefoglaló kiértékelés	Hallgatói visszajelzések	
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, A tanfelügyelőkkel, igazgatókkal, gyakorlótanárokkal és irodalmi folyóiratszerkesztőkkel folytatott évi tanácskozás alapján hangsúlyosabbá vált:

- a kritikai reflexió és a történeti tájékozódás képességeinek fejlesztése
- az ismeretek alkalmazási készségének fejlesztése,

az írott szöveg minőségének fokozatos javítása.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyen
10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	Aktív jelenlét	A vitaindító, illetve a beszélgetésbe bekapcsolódás értékelése	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

- A kötelező szakirodalom elolvasása
- Az alapfogalmak helyes értelmezése
- Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett)
- a félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartani

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Kitöltés időpontja:
2025. 02. 05.

Előadás felelőse:

.....

Szeminárium felelőse:

.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 02. 07.

Intézetigazgató:

.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása